

Приклади КОЗ в курсі шкільної географії.

Рекомендовано при формуванні завдань для визначення рівня навчальних досягнень використати досвід міжнародного дослідження PISA, яке є взірцевим у створенні завдань, що їх найчастіше називають компетентнісно орієнтованими.

Компетентнісно орієнтовані завдання мають розгорнутий стимул, в якому міститься майже вся необхідна для виконання теоретична інформація, подекуди навіть надлишкова – учні мають самі виокремити факти та дані, необхідні для розв'язування задач та відповіді на запитання: вміння працювати в таких «зашумлених» умовах є однією з важливих навичок компетентної людини. Зазвичай стимул містить одну або декілька моделей, що дають змогу представити дані, необхідні для роботи: у дослідженні PISA – це графічні, математичні та вербальні моделі. За реалізації завдання в електронній формі стимул може містити складні імітаційні моделі, аналіз яких дасть змогу учням здобути необхідні для відповіді на запитання факти. Такі завдання апелюють до важливих для учнів проблем і потреб, але часто це може бути прихованим, не виокремленим у спеціальні речення.

6 клас

1. Якої відносної висоти досягне через 30 років гора з абсолютною висотою 3874 м, яка розміщена на узбережжі озера, розміщеного на висоті 1500 м над рівнем моря. Відомо, що темп денудації 1.6 мм/рік, а темп тектонічно підняття 1.2 мм/рік.

2. Чому поклади найтвердішого і найкрасивішого мінералу на Землі – алмаза знаходяться в тих же районах, де розташовані потужні пласти кам'яного вугілля.

3. Зелені рослини - ось та велика сила, яка допомагає людині ефективно протистояти двом великим зовнішнім силам – вітру і воді. У книзі українського письменника Зарудного є опис посадки лісу на Херсонщині: «За хутором рядками чорніли маленькі соснові саджанці. Хуторяни швидко призвичаїлися до роботи: викопай глибоку ямку, постав у неї саджанець та присип торфом. Молоді саджанці захищали очеретяними щитами...» Яку мету переслідували

люди , коли саджали ліс? До яких наслідків може привести знищення штучного соснового лісу?

7 клас.

1. Уявіть , що з другом придбали на зимових канікулах туристичні путівки до країн Африки . У вас є можливість поїхати до Алжиру , а у вашого друга до Південної Африки. Які особливості клімату цих країн Африки ви повинні врахувати ?

2. Є в Африці озеро , на берегах якого розміщені велетенські кам'яні брили, але двічі на рік вам не вдасться заховатися від палючого сонця в тіні цього каміння. Коли це буває?

3 Усім відомо, що пінгвіни – мешканці Антарктиди , але біля берегів Африки цих птахів теж можна зустріти. Поясніть, в якому районі це можна спостерігати?

4. Вона – найпосушливіша пустеля світу. Але бувають періоди , коли вона перетворюється на квітучий килим . Поясніть цей природний парадокс.

5. В океані рухається судно . Перше вимірювання показало висоту полярної зірки -10 градусів, друге вимірювання -2 градуса , під час третього полярної зірки на небі не спостерігалось .В якому напрямі рухається судно ?

8 клас.

1. Чорним вихором називають пилові бурі в степах. Нищівний вітер здуває пухкий ґрунт і , здається немає сили , яка б протистояла йому і врятувала землі . Запропонуйте заходи , які зменшать дефляцію ґрунту. Поясніть , чому до XIX ст. чорні бурі не були характерні для степу ?

2. Відомо , що в лісах утворюється більше відмерлої органічної маси , ніж у степах , зайнятих трав'янистою рослинністю. Але ґрунти степів вирізняються більш високим вмістом гумусу і більш високою родючістю в порівнянні з ґрунтами лісу . Чому?

3. У мешканців Карпат є приказка «Біс сидить на верховині , а діла його в долині». Про яке природне явище ведеться мова ? Як людина своєю діяльністю може провокувати «Біса»?

4. Чому всі піщані півострови – коси в Азовському морі мають однаковий напрям: вони витягнуті з північного сходу на південний захід?

9 клас.

1. Поясніть, чому розміщення Рівненської і Хмельницької АЕС з точки зору геоморфологічних процесів є необґрунтованим і несе в собі небезпеку?

2. Уявіть, що вчені пропонують побудувати залізницю від Сімферополя до Ялти.

Науковці пропонують два проекти : 1. Короткий шлях через Кримські гори.

2. Довгий і більш дорогий шлях вздовж морського узбережжя. Який проект ви підтримаєте, враховуючи геоморфологічні процеси в цьому регіоні .

3. Зелена енергетика – сучасний шлях виробництва електроенергії . Які важливі проблеми допоможе вирішити розвиток альтернативної енергетики у світі?

5. Паливно-енергетична галузь на сучасному етапі «править світом»? Чи дійсно вона є головним чинником розвитку та розміщення виробництва, певною мірою визначає рівень життя населення?

6. Обговорення проблеми раціонального використання електроенергії.

- Чи готуєтесь ви вдома до зими?

- Що треба зробити, щоб не втрачати енергію в оселі взимку?

- Яку техніку ви використовуєте вдома? Звідки вона бере енергію?

- Чи є можливість зменшити використання енергії?

- Як зекономити енергію, яка йде на освітлення у вашому домі?

10 клас.

1. Європа – регіон найвищого рівня інтеграції . Але в Європі ми спостерігаємо прояв дезінтеграційних процесів . Поясніть причини цього процесу.

2. Демографічна політика дозволяє здійснювати контроль над процесам природного приросту , стимулюючи , або ж стримуючи його. Але вона може привести до небажаних наслідків , а саме - гендерного дисбалансу. В якій країні і чому це спостерігається?